

Besluit **Accreditatierapport en -besluit met een positieve beoordeling van de accreditatieaanvraag voor de opleiding Master of Science in de tandheelkunde (master) van de Universiteit Gent**

datum	1. Inleiding
23 januari 2012	Bij brief van 24 augustus 2011 heeft het instellingsbestuur van de Universiteit Gent te Gent een accreditatieaanvraag ingediend bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) voor de opleiding Master of Science in de tandheelkunde (master). Deze aanvraag is ontvangen op 24 augustus 2011 en ontvankelijk verklaard op 22 november 2011.
onderwerp	
Accreditatierapport en -besluit (#5392)	
bijlage	
1	De accreditatieaanvraag steunt op het visitatierapport van een externe beoordeling uitgevoerd door een visitatiecommissie ingesteld door de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR).

De visitatiecommissie kende de volgende samenstelling:

Voorzitter:

- Prof. dr. Alphons Plasschaert, emeritus hoogleraar restauratieve tandheelkunde, Katholieke Universiteit Nijmegen.

Leden

- Prof. dr. Ivo Lambrichts, hoogleraar functionele morfologie, Universiteit Hasselt;
- Hugo Deleye, (zelfstandig) tandarts, Antwerpen;
- Prof. dr. Bruno Loos, hoogleraar parodontologie aan het Academisch Centrum Tandheelkunde Amsterdam;
- Prof. dr. Elke Struyf, hoofddocent, Instituut voor Onderwijs- en Informatiewetenschappen, onderzoeksgroep 'Research in education and professional development', Universiteit Antwerpen;
- Jorik Vanwijck, student 3de bachelor tandheelkunde, K.U.Leuven.

Secretaris

- Ilse De Vooght, stafmedewerker van de Cel Kwaliteitszorg van de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR).

De visitatie heeft plaatsgevonden op 18 t/m 22 oktober 2010. Het visitatierapport dateert van Juli 2011.

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- De externe beoordeling is opgesteld en onderbouwd overeenkomstig het toepasselijke Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen van de NVAO en volgens de daarbij behorende beslisregels;
- De visitatiecommissie heeft voor de externe beoordeling het door de VLIR vastgestelde visitatieprotocol gevolgd;
- De externe beoordeling verschaft inzicht in de samenstelling van de visitatiecommissie;
- De externe beoordeling bevat een onderzoek ten gronde naar de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen.

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat de externe beoordeling over de voorliggende opleiding regelmatig en gedegen tot stand is gekomen.

3. Inhoudelijke overwegingen

De NVAO steunt haar inhoudelijke besluitvorming in hoofdzaak op de onderstaande elementen uit het visitatierapport.

Doelstellingen

De commissie is van mening dat de doelstellingen goed zijn uitgewerkt. Het zelfevaluatierapport schuift negen algemene opleidingsdoelstellingen naar voren. Ze zijn opgenomen in zes competentiegebieden die per niveau (bachelor of master) zijn omschreven. De doelen/competenties stroken met de eisen die in het Structuurdecreet (art. 58) zijn bepaald, meent de commissie. In de opleiding is er een goede aandacht voor algemene competenties, zoals samenwerken, communiceren, en sociale vaardigheden. Daarnaast zijn er ook algemeen wetenschappelijke competenties uitgewerkt. De commissie kreeg tijdens haar gesprekken de indruk dat de doelen niet goed gekend zijn bij de studenten. Ze beveelt de opleidingsverantwoordelijken daarom aan om er actiever over te communiceren.

Aan de basis van de doelstellingen/competenties van de bachelor- en de masteropleiding tandarts liggen het competentiemodel dat de UGent zelf heeft ontwikkeld en de competenties voor de Europese tandarts die ontwikkeld zijn door de Association of Dental Education in Europe (ADEE). De commissie meent dat de doelen/competenties zoals geformuleerd door de Gentse opleidingen de internationale vakwetenschappelijke toets goed kunnen doorstaan, met inbegrip van de toets aan haar referentiekader. De eisen gesteld in de Europese Richtlijn 2005/36/EG maken deel uit van dit referentiekader. Voor de opleiding zijn de zes competentiegebieden op een gevorderd niveau uitgewerkt. De competenties in samenwerken en communiceren en de maatschappelijke vaardigheden zijn gericht op het zelfstandig communiceren en het omgaan met collegae, met patiënten en andere betrokken partijen zoals verzekeringsinstellingen. De algemeen wetenschappelijke competenties gaan over het bijbrengen van de geavanceerde tandheelkundige kennis en de toepassing ervan in de klinische praktijk, over multidisciplinair denken, en over het kritisch en zelfstandig aanwenden van ondersteunende wetenschappen bij complexe problemen. De onderzoeksvaardigheden zijn gericht op het uitvoeren van een literatuuronderzoek, het interpreteren van eigen onderzoek en het weergeven van eigen onderzoek in een wetenschappelijk verslag.

Programma

De commissie is van oordeel dat het programma een goede vertaling is van de competentiedomeinen. De inhoud biedt de studenten zeer zeker de mogelijkheid om de beoogde kwalificaties te bereiken. De commissie is van mening dat alle opleidingscompetenties goed zijn afgedekt door de diverse opleidingsonderdelen. De verschillende tandheelkundige disciplines komen goed aan bod. De studenten worden vertrouwd gemaakt met een multidisciplinaire en geïntegreerde behandeling van patiënten. Er is een goede aandacht voor de maatschappelijke rol van de tandarts en voor het belang van communicatie. Meer zorg dient er besteed te worden aan het invullen van de studiefiches. Zowel de leerdoelen als de manieren om ze te bereiken en te toetsen zijn naar de mening van de commissie vaak te summier of zelfs onvoldoende omschreven.

De commissie is van mening dat de academische gerichtheid van het programma goed is. Het programma besteedt veel aandacht aan kennisontwikkeling in de basiswetenschappen, zowel biologisch en medisch-tandheelkundig als klinisch, sociaal en technisch. Het aankweken van een onderzoekssattitude gebeurt door de tandheelkundige vakgebieden in de colleges duidelijk te relateren aan het (eigen) onderzoek dat erbij aansluit. In het masterprogramma heeft de masterproef als doel dat de student zich verdiept in de methoden, mogelijkheden en beperkingen van wetenschappelijk onderzoek. Het programma is wetenschappelijk en maatschappelijk up-to-date. Het programma hangt inhoudelijk samen, is logisch in elkaar gestoken en goed is afgestemd, meent de commissie. Overlap is er nauwelijks en de studenten zijn vertrouwd met de opbouw ervan.

De opleiding voldoet aan de formele eisen met betrekking tot de studieomvang: 120 ECTS.

De gebruikte werkvormen sluiten aan bij de doelen van de opleidingsonderdelen, vindt de commissie. Op onderwijsdidactisch vlak zijn er de jongste jaren een aantal goede initiatieven op poten gezet, zoals de introductie van de portfolio en de multidisciplinaire behandeling van patiënten die door dezelfde student van het begin tot het einde worden opgevolgd. De commissie meent evenwel dat die initiatieven moeten ingebed worden in een onderwijskundig concept op opleidingsniveau. De kwaliteit van de onderwijs- en leermiddelen is in orde, meent de commissie.

Zoals eerder aangehaald stelde de commissie vast dat de informatie over de beoordeling en toetsing die via de studiefiches wordt verschaft vaak te summier is. Toch meent ze, op basis van de gesprekken en het extra materiaal dat tijdens het bezoek te consulteren was, te kunnen stellen dat de evaluaties gericht zijn op de realisatie van de leerdoelen. De examens zijn goed georganiseerd, de examenvragen bestrijken de leerstof en de quotering is in orde. De lesgevers bespreken tijdens de les wat ze van de studenten verwachten tijdens het examen, sommigen stellen voorbeeldexamens ter beschikking. De commissie is wel van oordeel dat de omslag naar het competentiemodel, zoals beoogd in de doelen, nog beter kan uitgewerkt worden in de toetsing, vooral in de handvaardigheden- en de klinische lijn.

De masterproef werd officieel ingevoerd in de opleiding Tandheelkunde in het academiejaar 2007–2008. Ze is 24 studiepunten waard en voldoet daarmee aan de decretale eis ter zake. Om de klinische activiteit en het leerproces in de klinische stage

Pagina 4 van 10 niet in het gedrang te brengen, wordt de masterproef gespreid over de beide masterjaren (2x 12 studiepunten). De masterproef is in principe gebaseerd op persoonlijk literatuuronderzoek. Het onderwerp wordt gekozen uit een lijst van onderwerpen die ter beschikking worden gesteld door de leden van de faculteit die als promotor van een masterproef kunnen optreden. Voor studenten die sterk geïnteresseerd zijn in wetenschappelijk onderzoek is er de mogelijkheid om een werkstuk te maken op basis van experimenteel onderzoek, waarbij de student zelf alle resultaten of een deel ervan krijgt. De commissie heeft een aantal masterproeven doorgenomen. Rekening houdende met de recente invoering van de masterproef acht de commissie het niveau ervan in orde. De werkstukken geven blijk van een analytisch en probleemoplossend vermogen op academisch niveau. De meerderheid van de studenten kiest voor een literatuuronderzoek. De commissie beveelt aan om meer studenten aan experimenteel onderzoek te laten deelnemen. Dit zal het onderzoeksgerichte karakter van de masterproeven verhogen. De begeleiding is in orde. Er is voldoende begeleidingscapaciteit en binnen de opleidingscommissie is er een subgroep die waakt over het masterproeftraject.

De bachelorstudenten tandheelkunde stromen naadloos door naar de masteropleiding Tandheelkunde, kon de commissie uit de gesprekken en de slaagcijfers afleiden. De inhoudelijke samenhang tussen het bachelor- en het masterprogramma is degelijk uitgewerkt. De commissie meent dan ook te kunnen stellen dat het masterprogramma qua vorm en inhoud goed aansluit op de kwalificaties van de instromende studenten.

Om te controleren of de begrote studietijd strookt met de reële, baseren de opleidingen zich op de studietijdmetingen georganiseerd door de centrale Directie Onderwijsaangelegenheden (DOWA). In de masteropleiding is het eerste jaar begroot op 1725 uren studietijd. Rekening houdend met de onderschatting komt de gemeten studietijd uit op 1806 uren. De begrote studietijd voor het tweede masterjaar bedraagt 1725 uren. De reële studietijd komt, rekening houdend met de onderschatting van 670 uren, uit op 1812 uren. De commissie meent dat er te veel uitgesproken verschillen zijn tussen de begrote en de reële studietijden. Aan de studietijdmetingen is ook nog te weinig gevolg gegeven, stelde ze tijdens haar bezoek vast. De commissie beoordeelt, met uitzondering van facet 2.5., alle facetten als positief. Met de onvoldoende op facet 2.5. wenst ze een sterk signaal tot remediëren te geven. Ze wil geenszins met die onvoldoende de kwaliteit van de opleiding op programmaniveau hypothekeren en geeft daarom het onderwerp 'Programma' een positieve beoordeling.

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de commissie voor de score onvoldoende voor het facet studielast, voor de gunstige beoordeling van de overige facetten en voor de afweging tussen de facetten onderling. De NVAO beoordeelt het onderwerp 'Programma' derhalve als voldoende.

Inzet van personeel

De commissie meent dat de vakinhoudelijke deskundigheid van het academisch personeel goed is en de inzet voor het onderwijs groot. Het onderwijzend personeel wordt, zoals hierboven vermeld, gerekruteerd uit hoofdzakelijk de faculteiten Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen (voornamelijk uit de vakgroep Tandheelkunde). Onderwijskundige professionalisering gebeurt alleen op vrijwillige basis. De commissie is van oordeel dat de opleidingen een gemeenschappelijk beleid hierover

Pagina 5 van 10 moeten ontwikkelen en dit in functie van het ontwikkelen van een onderwijskundige visie op opleidingsniveau. De vakgroep Tandheelkunde spreidt de onderwijs- en onderzoekstaken over alle academische personeelsleden. Elk ZAP-lid dient zowel aan onderwijs als aan onderzoek te doen. Het aanleren van preklinische en klinische vaardigheden gebeurt voornamelijk door de praktijkassistenten. Het gaat om tandartsen die een eigen praktijk runnen en deeltijds worden ingeschakeld in de opleiding. Het inschakelen van die externe expertise is belangrijk vindt de commissie maar de opleidingscommissie zou meer aandacht moeten besteden aan de betrokkenheid van deze groep assistenten bij het onderwijs- en onderzoeksgebeuren. Op organisatorisch gebied zou het onderwijzend personeel beter administratief en verpleegkundig ondersteund moeten worden door de faculteit. De complexiteit van de personeelsstatuten en de versnippering over kleine aanstellingen bemoeilijken het voeren van een goed personeelsbeleid.

De kwaliteit van het onderzoek van de vakgroep Tandheelkunde is over het algemeen goed, concludeert de commissie op basis van de publicatielijst die ze kon inkijken. De professionele gerichtheid van de staf is zeer goed. Er is een grote klinische expertise aanwezig. De inschakeling van tandartsen met een privépraktijk als praktijkassistenten zorgt ervoor dat de studenten een goede kijk krijgen op reële situaties in hun latere beroepspraktijk.

De commissie is van mening dat er naar personeelsomvang een te beperkte bezetting is. Ze wil de faculteit er op wijzen dat de opleidingen tandheelkunde (zowel de bachelor- als de masteropleiding maar ook de specialistische master-namasteropleiding) worden ingericht door slechts één vakgroep. Door het zware (pre)klinische gedeelte vergen de programma's ook een zeer intensieve begeleiding van de studenten door het academisch personeel. Daarnaast dient er ook meer administratief-technische ondersteuning te komen. De commissie beoordeelt de facetten 'Kwaliteit van het personeel', 'Professionele en academische gerichtheid van het personeel' als positief. Het facet 'Kwantiteit van het personeel' geeft ze een 'onvoldoende'. Door de grote inzet en betrokkenheid van het personeel is het effect van de beperkte bezetting op het onderwijs miniem. Daarom wenst ze het onderwerp 'Inzet van personeel' toch als positief te beoordelen. Met de onvoldoende op facet 3.3. wenst ze de universiteit het signaal te geven dat ze dringend moet ingrijpen. De taakbelasting van het ZAP-kader is te hoog.

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de commissie voor de score onvoldoende voor het facet studielast, voor de gunstige beoordeling van de overige facetten en voor de afweging tussen de facetten onderling. De NVAO beoordeelt het onderwerp 'Inzet van personeel' derhalve als voldoende.

Voorzieningen

De collegezalen zijn voornamelijk gelegen op de campus Heymans (UZ campus). Ze zijn uitgerust met moderne audiovisuele hulpmiddelen zoals een grootbeeldprojector en een pc. Specifiek voor de opleidingen tandarts zijn er meerdere seminarie- en leslokalen. In de prekliniek leren de studenten de klinische vaardigheden aan. In de klinische practica leren de studenten effectieve behandelingen op patiënten uitvoeren. De commissie stelde ter plekke vast dat er voldoende les- en seminarielokalen zijn die bovendien goed multimediaal zijn uitgerust. De bibliotheek- en computervoorzieningen zijn up to date. De infrastructuur van de prekliniek is echter gedateerd en dringend aan vernieuwing toe. Van

Pagina 6 van 10 de twee klinieken is er één al grondig gerenoveerd, de andere is eveneens hoogdringend aan vernieuwing toe.

De informatieverstrekking voor potentiële studenten wordt zowel op centraal als op facultair niveau georganiseerd. Qua studiebegeleiding is er de vakinhoudelijke ondersteuning door de studiebegeleiders van de faculteit. Met studie- en leerproblemen en met vragen over studietrajecten kunnen alle studenten ook terecht bij de facultaire studie- en trajectbegeleider. De studiebegeleiding goed uitgebouwd, meent de commissie.

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de commissie voor dit onderwerp. De NVAO beoordeelt het onderwerp 'Voorzieningen' derhalve als voldoende.

Interne kwaliteitszorg

De commissie stelt vast dat de Universiteit Gent centraal en facultair een aantal goede instrumenten voor een kwaliteitszorgbeleid aanreikt die ook als dusdanig functioneren, maar ze meent dat de opleidingscommissie zelf meer het kwaliteitszorgbeleid moet coördineren en vormgeven door onder meer docenten te bevragen, jaarevaluaties op curriculumniveau in te voeren en door alumni frequenter te bevragen. Dit kan helpen om de vernieuwingen die de jongste jaren zijn ingevoerd, grondiger te evalueren met het oog op het ontwikkelen van een gedragen onderwijsvisie ontwikkeld worden met, daaraan gekoppeld, een proactief beleid.

De commissie stelt vast dat de opleidingscommissie de voorbije jaren een aantal vernieuwingen heeft ingevoerd die de opleidingen hebben verbeterd: de studenten komen vroeger in aanraking met de kliniek, het portfoliosysteem is geïntroduceerd en het traject van de multidisciplinaire patiënt werd ingevoerd. Hierbij is er rekening gehouden met de aanbevelingen die de vorige visitatiecommissie heeft geformuleerd en met de veranderingen op maatschappelijk, wetenschappelijk en technisch gebied.

Studenten en medewerkers van de opleiding zijn vertegenwoordigd in alle facultaire raden en commissies die over onderwijsmateries gaan. De commissie sprak met de studentenvertegenwoordigers in de opleidingscommissie. Zij toonden zich tevreden over de inspraak die ze hadden. De commissie constateerde tijdens haar gesprekken een grote onwetendheid bij een aantal personeelsleden over de beslissingen die de opleidingscommissie neemt. De contacten met de afgestudeerden worden georganiseerd via de vereniging DENTALUMNI. De betrokkenheid bij de interne kwaliteitszorg kan echter directer en meer structureel uitgebouwd worden. In functie van de visitatie werden de afgestudeerden uit de periode 2003–2009 bevroegd. De commissie vindt dat de enquête een frequenter en meer diepgaand karakter moet krijgen. Met het beroepenveld beveelt de commissie aan om een structurele band uit te bouwen, bijvoorbeeld onder de vorm van een klankbordgroep.

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de commissie voor dit onderwerp. De NVAO beoordeelt het onderwerp 'Interne kwaliteitszorg' derhalve als voldoende.

Resultaten

De opleiding weet haar doelstellingen goed te realiseren. Het programma is wetenschappelijk en maatschappelijk up to date. De examens zijn gericht op de realisatie

Pagina 7 van 10 van de leerdoelen. De kwaliteit van de klinische stages is goed. Het niveau van de masterproef is in orde maar de opleiding dient wel nog een verbeterstap te maken richting experimenteel werk. De alumni waar de commissie mee heeft gesproken, waren tevreden over de genoten opleiding. De alumni-enquête toont aan dat de opleiding een goede voorbereiding biedt op het beroepsleven als tandarts. De overgrote meerderheid van de afgestudeerden beoefent het beroep van algemeen tandarts, meestal in een groepspraktijk, de overigen werken als tandarts-specialist of volgen een specialisatie-opleiding. De commissie meent dat de opleiding afgestudeerden van goede kwaliteit aflevert.

De commissie meent dat het onderwijsrendement goed is. De slaagcijfers en studievoortgangsgegevens van de masterjaren acht de commissie goed.

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de commissie voor dit onderwerp. De NVAO beoordeelt het onderwerp 'Resultaten' derhaive als voldoende.

Conclusie

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat het eindoordeel van de commissie deugdelijk is gemotiveerd. De NVAO kan zich aansluiten bij de bevindingen en overwegingen voor alle facetten en onderwerpen, zoals verwoord in het visitatierapport. De eindconclusie uit het visitatierapport wordt gevolgd.

De NVAO besluit dat de opleiding voldoet aan de eisen gesteld in de Europese Richtlijn 2005/36/EG.

De tabel geeft per onderwerp en per facet het oordeel van de visitatiecommissie weer.

ONDERWERP	ORDEEL	FACET	ORDEEL
1 Doelstellingen opleiding	voldoende	1.1 niveau en oriëntatie	goed
		1.2 domeinspecifieke eisen	goed
2 Programma	voldoende	2.1 eisen gerichtheid	goed
		2.2 relatie doelstellingen - programma	goed
		2.3 samenhang programma	goed
		2.4 studielast	onvoldoende
		2.5 toelatingsvoorwaarden	goed
		2.6 studieomvang	ok
		2.7 afstemming vormgeving - inhoud	voldoende
		2.8 beoordeling en toetsing	voldoende
		2.9 masterproef	voldoende
3 Inzet van personeel	voldoende	3.1 eisen gerichtheid	goed
		3.2 kwantiteit	onvoldoende
		3.3 kwaliteit	voldoende
4 Voorzieningen	voldoende	4.1 materiële voorzieningen	voldoende
		4.2 studiebegeleiding	goed
5 Interne kwaliteitszorg	voldoende	5.1 evaluatie resultaten	voldoende
		5.2 maatregelen tot verbetering	goed
		5.3 betrokkenheid	voldoende
6 Resultaten	voldoende	6.1 gerealiseerd niveau	goed
		6.2 onderwijsrendement	goed

Eindoordeel visitatiecommissie: positief

De onderstaande tabel geeft per onderwerp het globaal oordeel van de NVAO weer.

ONDERWERP	ORDEEL
1 Doelstellingen	voldoende
2 Programma	voldoende
3 Inzet personeel	voldoende
4 Voorzieningen	voldoende
5 Interne kwaliteitszorg	voldoende
6 Resultaten	voldoende

Eindoordeel: positief

6. Besluit¹

betreffende de accreditatie van de Master of Science in de tandheelkunde (master) van de Universiteit Gent

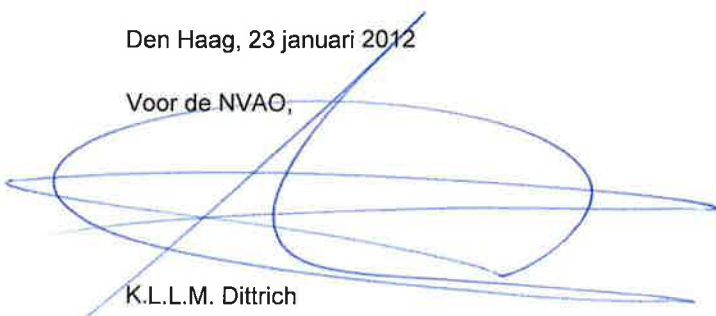
De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit :

Met toepassing van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wordt het accreditatierapport en –besluit met positief eindoordeel voor de opleiding Master of Science in de tandheelkunde (master) van de Universiteit Gent goedgekeurd en wordt de opleiding geaccrediteerd. Het betreft een opleiding zonder afstudeerrichtingen die te Gent wordt georganiseerd.

De in het eerste lid bedoelde accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2012-2013 tot en met het einde van het academiejaar 2019-2020.

Den Haag, 23 januari 2012

Voor de NVAO,

K.L.L.M. Dittrich
voorzitter

¹ Het ontwerp van accreditatierapport en –besluit werd aan de instelling bezorgd voor eventuele opmerkingen en bezwaren. Bij e-mail van 20 januari 2012 heeft de instelling van de gelegenheid gebruik gemaakt om te reageren. Dit heeft niet geleid tot tekstuele aanpassingen.

Pagina 10 van 10 **Bijlage 1 – Gegevens opleiding**

– naam instelling	Universiteit Gent
– adres instelling	Sint-Pietersnieuwstraat 25 9000 Gent België
– aard instelling	ambtshalve geregistreerd
– graad, specificatie en kwalificatie	Master of Science
– niveau en oriëntatie	master
– studieomvang	120 studiepunten
– opleidingsvarianten	
-- afstudeerrichtingen:	geen
-- studietraject voor werkstudenten:	geen
– vestiging opleiding	Gent
– onderwijstaal	Nederlands